

Beleidsplan Schermer Molens Stichting 2019 – 2025

**De Schermer
Molens**

Het bestuur van de Schermer Molens Stichting
Schermerhorn, 21 oktober 2019
Geactualiseerd, 2 juni 2021
Geactualiseerd, 26 januari 2022

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Doelstellingen en uitgangspunten	4
3. Beleef de molen en de droogmakerij <i>(nieuw hoofdstuk)</i>	6
3.1. Inleiding en uitgangspunten	6
3.2. Goed bestuur en beleid	7
3.3. Risico-analyse, veiligheidszorg	8
3.4. Toegankelijkheid en openstelling	8
3.5. Collectie	8
3.6. Presentatie- en educatiebeleid	9
4. Concrete ambities	11
4.1 Bezoekerscentrum, Museummolen en toerisme	11
4.2 Beheer en onderhoud molens	12
4.3 Personeel, vrijwilligers, molenaars en vrienden	13
4.4 Molenbiotoop	14
5. Structuur	15
5.1 Fusie van twee stichtingen	15
5.2 Het bestuur en de Raad van Toezicht	15
5.3 Commissies	16
5.4 De Museummolen	16
5.5 Vrijwilligers Museummolen	16
5.6 Vrijwillige molenaars	18
5.7 Vrienden	19
5.8 Bewoners van de molens	19
6. Communicatie, PR & Marketing	20
7. Samenwerkingsverbanden	21
7.1 Algemeen	21
7.2 Partners	21
7.3 Sponsoren en fondsen	21
7.4 Bewoners Schermer (en de Eilandspolder)	22
7.5 Bedrijfsleven	22
7.6 Molenorganisaties	23
8. Financiële middelen	24
8.1 Algemeen	24
8.2 Vermogen	24
8.3 Inkomsten en Uitgaven	24
8.4 Externe financiering	24
8.5. Verantwoording	25

1. Inleiding

De Schermer Molens Stichting is op 1 januari 2014 ontstaan uit de Stichting Museummolen en Stichting Schermer Molens. De Stichting is eigenaar en beheerder van de vijftien windmolens in de Schermer en exploiteert een museum in de Museummolen in Schermerhorn. De nieuwe stichting kreeg als doel het waardevolle culturele erfgoed van de Schermer, waaronder het Schermer Molencomplex, te behouden en waar mogelijk te restaureren en de Museummolen in Schermerhorn te exploiteren.

In 2018 is een nieuw bestuur aangetreden. Wij troffen een formeel beleidsplan 2011 – 2020 aan van de voormalige Stichting Schermer Molens en een ambitieus visiedocument 2017 – 2020. In het jaar voorafgaand aan het aflopen van beide documenten willen wij met dit beleidsplan richting geven de toekomst van de vijftien molens in de Schermerpolder inclusief de Museummolen in Schermerhorn.

Een goed en breed gedragen beleidsplan vereist dat het in samenspraak met alle betrokkenen wordt opgebouwd. Na grondige discussie binnen het bestuur is dit beleidsplan besproken met vrijwilligers, molenaars en bewoners van de Schermer Molens Stichting. In de vergadering d.d. 20 november 2019 heeft de Raad van Toezicht ingestemd met het beleidsplan 2019 – 2025.

De Stichting Museummolen werd in 1969 opgericht met het doel de middelste van de drie poldermolens bij Schermerhorn als museum te exploiteren. De afgelopen 50 jaar kwamen er bijna 1,7 miljoen bezoekers.

2. Doelstellingen en uitgangspunten

De Schermer Molens Stichting bezit anno 2019 de elf rijksmonumentale watermolens van het Schermer Molencomplex, de rijksmonumentale korenmolen De Otter te Oterleek en de drie rijksmonumentale strijkmolens bij Rustenburg. De middelste van de drie molens bij Schermerhorn is ingericht als Museummolen met een bezoekerscentrum in de molenshuur. Een overzicht van de molens staat vermeld in bijlage 1.

De doelstelling van de Schermer Molens Stichting is drieledig:

1. Het in stand houden van windmolens, die beschermd worden op grond van de monumentenwet, welke cultuurhistorische waarden bezitten in nauwe samenhang met hun biotoop en gelegen zijn in de droogmakerij de Schermer.
2. Het beheren en exploiteren van een bezoekerscentrum met een museaal deel met als thema vierhonderd jaar watermanagement in de droogmakerij de Schermer.
3. Het bevorderen van het in stand houden en waar mogelijk het laten restaureren van het bemalingssysteem van de droogmakerij de Schermer.

De fusie uit 2014 tussen de Stichting Museummolen en Stichting Schermer Molens was ingegeven om in de Museummolen het verhaal van de hele droogmakerij van de Schermer te vertellen en om de beide stichtingen meer financiële stabiliteit te geven.

De afgelopen vijf jaar zijn beide stichtingen tot één geheel gesmeed. Het beheer en het museum functioneren steeds meer integraal.

De samenhang tussen de publieksfunctie van de molens en de hele droogmakerij de Schermer biedt kansen voor zowel toeristische ontwikkeling als instandhouding van de molens en restauratie van het bemalingssysteem. De poldermolens maken onderdeel uit van de unieke kwaliteit van de droogmakerij de Schermer, die daarnaast wordt bepaald door het open polderlandschap, de waterstaatkundige infrastructuur, de monumentale stolpen, woonkernen en kerken.

Onze beleidsuitgangspunten zijn:

- **Versterken van de recreatieve en educatieve functie van de Museummolen:** Met een aantrekkelijke inrichting van het bezoekerscentrum vertellen we op een interactieve, avontuurlijke en betekenisvolle manier de verhalen van de Schermer. De uitstraling van het bezoekerscentrum moet aansluiten bij het verwachtingspatroon van de hedendaagse bezoeker. In lijn daarmee zoeken wij samenwerking met andere publieksfuncties, ondernemers en overheden in de regio. We streven naar een stabiel bezoekersaantal van 30.000 bezoekers per jaar.
- **Optimaal beheer en onderhoud van de molens:** Het bijzondere erfgoed, dat onder onze hoede is gesteld, krijgt zijn toegevoegde waarde in samenhang met de andere cultuurhistorische elementen in de Schermer. Samen met een goed functionerende Instandhoudingscommissie (IHC) zetten wij ons in voor zowel het beheer en onderhoud en de restauratie van ons erfgoed als van de bijbehorende cultuurhistorie. Een extra

doelstelling behelst het restaureren van het restant van het Schermer Molencomplex tot een functionerend bemalingssysteem en de molens weer een daadwerkelijke bemalingsfunctie te geven.

- **Een gezonde financiële situatie:** We ontwikkelen een gerichte fondsenstrategie met als pijlers SIM (Subsidieregeling Instandhouding Monumenten, rijkssubsidie voor sober onderhoud), gemeentelijke/provinciale subsidies, landelijke en regionale fondsen en bedrijfsleven (restauranten), sponsorwerving en crowdfunding. De fondsenwerving is gebaat bij het etaleren van ons erfgoed in een frisse moderne publieksfunctie.
- **Betrokken werknemers, vrijwilligers, molenaars en bewoners:** Voor het realiseren van deze visie is het nodig dat de vrijwilligersorganisatie en de molenaars in de uitgangspunten meegaan. Het professioneel op orde houden van de beheer- en onderhoudsfunctie, het betrekken van de vrijwilligers bij het vormgeven van een publieksgerichte organisatie (zowel in aanbod, gedrag als in marketing en communicatie) zijn van belang voor het versterken van de toeristische uitstraling van de Museummolen en het in stand houden van ons erfgoed.

Schermer Molens Stichting vierde het 50 jarig jubileum van de Museummolen in 2018 samen met vrijwilligers, molenaars, bewoners, vrienden en relaties.

3. Beleef de molen en de droogmakerij

3.1. Inleiding en uitgangspunten

De Schermer Molens Stichting staat op twee belangrijke pijlers:

- Het in stand houden van onze vijftien windmolens gelegen in de droogmakerij de Schermer inclusief het bijbehorende en bemalingssysteem;
- Het beheren en exploiteren van een bezoekerscentrum met een museaal deel in onze Museummolen in Schermerhorn met als thema: vierhonderd jaar watermanagement in de droogmakerij de Schermer.

De publieksfunctie van de Museummolen staat niet op zichzelf, maar hangt sterk samen met (1) haar concrete plek in het unieke bemalingssysteem van de droogmakerij De Schermer – de drietrapsbemaling wordt ter plaatste zichtbaar gemaakt – (2) de relatie met de andere aanwezige windmolens in de droogmakerij de Schermer en (3) de unieke kwaliteit van de droogmakerij de Schermer, gelegen naast de oudere Eilandspolder en het Unesco Werelderfgoed de Beemsterpolder, met hun open polderlandschap, de waterstaatkundige infrastructuur, de monumentale stolpen, woonkernen, raadhuizen en kerken.

In de molen, de molenshuur en het bezoekerscentrum vertellen we het verhaal van de droogmakerij en haar ooit aanwezig 52 molens. Op een interactieve, avontuurlijke en betekenisvolle manier vertellen we de verhalen van de Schermer. We werken hierbij samen met andere publieksfuncties, musea, ondernemers en overheden in de regio, betrekken onze omgeving bij de molen en doen mee aan activiteiten en evenementen in de regio.

De inrichting van de molen, de objecten in de molenshuur, de aanwezige inventaris en de collectie voorwerpen en boeken in het bezoekerscentrum dragen bij aan de authentieke uitstraling van de molen en haar bijgebouwen en zorgen voor kennisoverdracht en een optimale beleving door de bezoeker. De bedoelde objecten en collectie hebben geen museale waarde op zichzelf, maar staan ten dienste aan beleving en kennisnemen van de geschiedenis en cultuur van het gebied en de werking van de molens, het molenbedrijf en het molenleven. De belangrijkste objecten in de collectie zijn geregistreerd in een collectiebeheersysteem.

Onze doelstelling voor de Museummolen (zoals beschreven in hoofdstuk 2) luidt:

Het beheren en exploiteren van een bezoekerscentrum met een museaal deel met als thema vierhonderd jaar watermanagement in de droogmakerij de Schermer.

Ons beleidsuitgangspunt voor de Museummolen (zoals beschreven in hoofdstuk 2) luidt:

Versterken van de recreatieve en educatieve functie van de Museummolen: Met een aantrekkelijke inrichting van het bezoekerscentrum vertellen we op een interactieve, avontuurlijke en betekenisvolle manier de verhalen van de Schermer. De uitstraling van het bezoekerscentrum moet aansluiten bij het verwachtingspatroon van de hedendaagse bezoeker. In lijn daarmee zoeken wij samenwerking met andere publieksfuncties, ondernemers en overheden in de regio. We streven naar een stabiel bezoekersaantal van 30.000 bezoekers per jaar.

In dit hoofdstuk gaan we in op de manier waarop we onze Museummolens en bezoekerscentrum nu en in de toekomst onder de aandacht van (internationale) bezoekers en cultuur- en

historieliefhebbers brengen. Het beheer en behoud van de molens blijft stevig verankerd. Onze organisatie en het beleid – professionalisering, het zichtbaar maken van verhalen en samenwerking – veranderen met de eisen van de tijd.

3.2. Goed bestuur en beleid

Het realiseren van de recreatieve en educatie doelstelling en het zorgdragen voor een uitstraling van het bezoekerscentrum bij het verwachtingspatroon van de hedendaagse bezoeker vraagt om een professionele organisatie. De combinatie met de verantwoordelijkheid voor het beheer van de 15 molens in de Schermer geeft voldoende draagvlak voor het neerzetten van die organisatie. Het vrijwillige bestuur wordt voor het beheer ondersteund door geolied werkende instandhoudingscommissie met daarin voldoende technische en historische kennis en ervaring. De exploitatie van de Museummolen en het bezoekerscentrum wordt uitgevoerd door een team van enthousiaste en betrokken vrijwilligers onder leiding van 2 professionele beheerder-molenaars. De beheerdersfunctie is recent via een part-time-functie uitgebreid met jong bloed waardoor de continuïteit van de bedrijfsvoering gegarandeerd kan worden.

Voor het realiseren van deze visie betreft het bestuur de vrijwilligersorganisatie en de (beheerder) molenaars bij het tot stand komen en uitvoeren van de uitgangspunten. De vrijwilligers worden betrokken bij het vormgeven van een publieksgerichte organisatie (zowel in aanbod, gedrag als in marketing en communicatie). Dit is van belang voor het versterken van de toeristische uitstraling van de Museummolen en het in stand houden van ons erfgoed.

Cultural Governance Code en de Ethische Code voor Musea

Het zorgdragen voor voldoende subsidies voor onderhoud van de 15 molens op de lange termijn en voor het realiseren van een aantrekkelijk en hedendaagse Museummolen met bezoekerscentrum vraagt een verdere professionalisering van onze organisatie. Om deze professionaliseringsslag te kunnen maken, zijn we in 2015 gestart met de invoering van de aanbevelingen uit de Cultural Governance Code (GGC).

De Schermer Molens Stichting is een organisatie in de cultuursector die waarden wil realiseren op cultureel, economisch en maatschappelijk gebied. Werken met publieke middelen in het maatschappelijk belang brengt een morele verantwoordelijkheid met zich mee. Wij geven als volgt uitvoering aan de aanbevelingen uit de GGC:

- een bewuste en regelmatige omgang met de GCC door bestuur en vrijwilligers;
- een duidelijke verdeling van taken en bevoegdheden tussen uitvoering, bestuur en toezicht;
- onafhankelijkheid van het toezicht en het vermijden van belangenverstrengeling;
- het waarborgen van deskundigheid en diversiteit in de samenstelling van bestuur, personeel en vrijwilligers;
- een goed georganiseerde, onafhankelijke financiële controle;
- publieke verantwoording door de organisatie.

Musea zijn verantwoordelijk voor het materiële en immateriële natuurlijke en culturele erfgoed. De internationale Ethische Code voor Musea heeft als uitgangspunt de dienstbaarheid van het

museum aan de samenleving en het professionalisme van de museummedewerkers. De code biedt een instrument voor professionele zelfregulering en legt minimumnormen vast voor de handelswijze en het prestatieniveau van museummedewerkers. De code legt ook vast wat het publiek redelijkerwijs mag verwachten van het museale beroepsveld. Wij geven op de volgende manier uitvoering aan de uitgangspunten van de code.

- het bestuur van onze stichting onderschrijft de Ethische Code voor Musea;
- Voor en na het “museumseizoen” vindt er een vergadering van de vrijwilligers plaats. In deze vergadering is de inhoud van de code een vast agendapunt;
- de beginselen van de code zijn opgenomen in het beleidsplan;
- wij zorgen voor een optimale toegankelijkheid en bescherming van onze objecten, een verantwoord personeels- en financieel beleid, een collectie, tentoonstellingen en evenementen passend bij onze doelstellingen, het delen van de aanwezige kennis en ervaringen en het samenwerken met andere musea en instellingen.

3.3. Risico-analyse, veiligheidszorg

Onze risico-analyse en aanpak voor veiligheidszorg ligt vast in een apart document. Ons veiligheidsbeleid wordt verder uitgewerkt in het Veiligheidsplan 2021, dat op 2 juni 2021 door het bestuur is vastgesteld.

3.4. Toegankelijkheid en openstelling

De museummolen is dagelijks geopend van april tot en met oktober. In de tussenliggende maanden is de Museummolen voor groepen op afspraak geopend. De openingstijden worden vermeld op de website, social media en in folders en posters.

Gelet op de aard van het object is de molen niet toegankelijk voor bezoekers die slecht ter been zijn. Wel is het bezoekerscentrum en het molenerf rolstoeltoegankelijk. Door de klinkerbestrating is dit echter wel ongelijk terrein. Er is in het bezoekerscentrum een toilet voor invaliden aanwezig. Een verschoningsstafel voor baby's is ook aanwezig. We streven er naar om bij verbouwingen de mogelijkheden voor minder valide mensen te verbeteren.

3.5. Collectie

Het in stand houden van onze vijftien molens, waaronder de Museummolen is één van de kerntaken van de stichting. Als wij spreken over onze collectie als museum, dan vormen onze molens ons belangrijkste en kostbaarste bezit. Wij leveren een actieve inzet voor het behoud van de cultuurhistorische waarden van zowel ons molenbezit als van de gehele droogmakerij. Ons doel is de molens allen maalvaardig te restaureren en in goede staat te houden en zoveel mogelijk terug te brengen naar de situatie van 1929, het jaar waarin de elektrische gemalen de functie van de Schermer molens overnamen. Daarnaast maken we ons sterk voor het behouden en conserveren van de oude molenerven.

Voor wat betreft de Museummolen en het bezoekerscentrum staan bij ons de werking van de molen, de geschiedenis van de droogmakerij de Schermer en het beleven van beide centraal. Het verhaal is bekend en wordt gedeeld.

Jaarlijks werken vrijwilligers in het winterseizoen aan het meer authentiek maken van de Museummolen. We laten zien hoe er tot aan het begin van de 20^e eeuw werd gewerkt en

geleefd 'op de molen'. De in de molen, molenshuur en het bezoekerscentrum aanwezige objecten, inventaris en collectie zijn vooral bedoeld om kennis over te dragen en de authentieke sfeer en belevingswaarde te verhogen.

De vijftien molens met hun molennerven en -biotoop en in het bijzonder de Museummolens vormen onze levende buitencollectie. Wij doen er alles aan deze in stand te houden en te laten beleven. De Museummolens is de plek waar molen-gerelateerde objecten worden verzameld en tentoongesteld. Molens, molengangen en museum vullen elkaar aan en geven een zo compleet mogelijk beeld van de molens, de droogmakerij en hun geschiedenis.

De collectie van objecten en boeken van de Museummolens is bescheiden van omvang en staat ten dienste aan de beleving van de molen en het overdragen van kennis over de droogmakerij. De objecten en boeken hebben op zichzelf geen museale waarde, doch vertellen tezamen met de Museummolens het verhaal over de droogmakerij en het leven op de molens.

De collectie bestaat uit ongeveer 1.800 zogenaamde stilstaande objecten. Voor een groot deel betreft het voorwerpen afkomstig uit een van onze molens, door streekbewoners aangeleverd zaken of uit nalatenschap afkomstige voorwerpen. Lange tijd werd alles verzameld dat bijdraagt aan kennis over het culturele, economische, politieke en sociale leven waarin de molens en de droogmakerij centraal staan. De afgelopen jaren kijkt het bestuur kritisch naar de passendheid bij de doelstellingen van de Museummolens, de mogelijkheden om de voorwerpen tentoon te stellen en de staat van de voorwerpen. De museumlocatie beschikt niet over een uitgebreid depot waarin voorwerpen en objecten kunnen worden opgeslagen; what you see is what you get. Het doel van de collectie is dat er een directe relatie is tussen het voorwerp en de molens van de Schermer, dat er een geschikte ruimte is om het voorwerp tentoon te stellen en dat het bijdraagt aan de belevingswaarde van de molen.

Er is een collectiebeheersysteem, dat actualisering behoeft. Ook moeten de procedures voor de registratie en omgang met de collectie opnieuw worden vastgelegd in een collectieplan en actief in de organisatie worden doorgevoerd. Dit pakken bestuur en vrijwilligers dit jaar op een zo praktisch mogelijke wijze op. De digitalisering van de collectie vormt hierbij een speciaal aandachtspunt.

Het collectiebeheer is nader uitgewerkt in het Collectieplan 2021 – 2026, vastgesteld door het bestuur op 2 juni 2021.

3.6. Presentatie- en educatiebeleid

Educatie en presentatie van de werking van de molens en de bemaling en geschiedenis van de droogmakerij de Schermer behoren tot de kerntaken van de Museummolens. We dragen het unieke verhaal van de molens en de droogmakerij uit en houden dit levend.

- Presenteren doen we op diverse manieren: de molen is tot bovenin te bezichtigen en draait altijd als het museum open is (tenzij de weersomstandigheden dit niet toelaten); molenaars/gidsen vertellen in de molen hun verhaal; in het bezoekerscentrum draait een film over de molen en de droogmakerij in zes talen; we breiden het aantal talen waarin de website beschikbaar is jaarlijks uit; social media; banners met het molenverhaal in het bezoekerscentrum; jongeren kunnen met een QR-code op onderzoek door de molen; de

kinderhoek is ingericht met de molen als thema; de molenschuur met molengerelateerde voorwerpen binnen en buiten; het scheppen van water is aan de buitenkant van de molen zichtbaar, kinderen kunnen met een miniatuurvizel uitproberen hoe het malen in zijn werk gaat; tentoonstelling, boeken en winkel in het bezoekerscentrum.

- Onze molenaars, vrijwilligers en molenvrienden ontvangen vier keer per jaar het blad Molenpost en onze digitale nieuwsbrief
- In het bezoekerscentrum en de Museummolen ontvangen we zowel groepen als individuele bezoekers. De molen is niet toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking.
- We zijn aanwezig op evenementen in de regio en werken samen met musea, ondernemers en instellingen in de regio. Hiervoor hebben we een aantrekkelijke toolkit ontwikkeld.
- We streven naar een zo groot mogelijke openstelling en het draaien van alle molens tijdens specifieke dagen zoals Openmonumentendag en Maaldagen.
- Onderzocht wordt op welke manier meer jongeren en scholen naar de Museummolen kunnen trekken en meer educatieve activiteiten aan kunnen bieden. We attenderen de scholen in de regio op de mogelijkheid de molen als groep te bezoeken. Veiligheid krijgt hierbij extra aandacht.

Het presentatie- en educatiebeleid is nader uitgewerkt in presentatie- en educatieplan 2021 – 2026, vastgesteld door het bestuur op 2 juni 2021.

Molenaar-beheerder Fred Oudejans geeft uitleg aan bezoekers

4. Concrete ambities

De ambities die de Schermer Molens Stichting in deze planperiode wil realiseren zijn:

4.1 Bezoekerscentrum, Museummolen en toerisme

- We streven naar ongeveer 30.000 bezoekers per jaar op de Museummolen.
- Jaarlijks werken vrijwilligers in het winterseizoen aan het meer authentiek maken van de Museummolen. We willen laten zien hoe er tot aan het begin van de 20^e eeuw werd geleefd in de molen.
- Elk jaar wordt het communicatieplan geactualiseerd. In dit plan wordt aangegeven op welke wijze we gebruik maken van social media, met welke middelen we de verschillende doelgroepen in de Museummolen van informatie voorzien en via welke kanalen we externe doelgroepen attenderen op de molens en onze activiteiten.
- Onderzocht wordt op welke manier we vorm kunnen geven aan educatieve activiteiten voor jeugd en met name scholen.
- De stichting levert inzet voor het behoud van de cultuurhistorische waarden, niet alleen van haar molenbezit maar ook voor de cultuurhistorische waarde van de gehele droogmakerij.
- We nemen deel aan relevante overleggen op het gebied van toerisme en cultuurhistorische erfgoed op lokaal, regionaal en waar nodig nationaal niveau.

- We onderhouden een relevant netwerk van touroperators, toeristische koepelorganisaties, overheden en collega-musea en bezoekerscentra.
- We onderhouden een relevant netwerk met relevante cultuurhistorische en erfgoedorganisaties, overheden en koepelorganisaties.
- We nemen actief deel aan regionale activiteiten die de Schermer en de Eilandspolder als toeristisch of recreatief product promoten.

4.2 Beheer en onderhoud molens

- Het instandhouden van de onze 15 molens is één van de kerntaken van de stichting.
- We stimuleren een betrokken en deskundig functionerende instandhoudingscommissie (IHC). Continuïteit binnen de IHC is van groot belang.
- We zorgen voor een professionele ondersteuning op het gebied van molenexpertise, financieel beheer, fondsenwerving en verantwoording.
- Doel is de elf molens van het Schermer Molencomplex allen maalvaardig gerestaureerd te krijgen en in goede staat te houden en zoveel als mogelijk terug te brengen naar de situatie van 1929, het jaar waarin de elektrische gemalen in de Schermer de functie van de molens overnamen. De inspanningen van de stichting zijn erop gericht deze situatie te continueren.
- Inzake de Strijkmolens continueren we de samenwerking met Landschap Noord- Holland en werken we verder aan het maalvaardig restaureren van de Strijkmolens K, I en L. Uitgangspunt voor onderhoud en restauratie van deze drie molens en hun biotoop is de situatie ten tijde van het Westfries Kanalenplan, respectievelijk de gemeenlegging in 1941 van de Raaksmaatsboezem met Schermerboezem.
- Inzake graanmolen De Otter continueren we de samenwerking met de Raphaëlstichting. De Otter is sinds 1 november 2007 voor een periode van tien jaar verhuurd aan de Raphaëlstichting te Schoorl, wat eind 2017 voor 5 jaar is verlengd. Het beleid is erop gericht dat met De Otter actief graan wordt gemalen, mede om een bijdrage te leveren aan het in standhouden van het ambacht van korenmolenaar.
- De IHC bouwt voort op een in 2017 door bureau Van Reeuwijk opgesteld generiek rapport over de onderhoudsstatus van alle molens. Daarnaast is er van elke molen een apart rapport opgesteld, laatstelijk in 2018.
- Voor regulier onderhoud is jaarlijks circa 130.000 euro beschikbaar. De IHC zorgt er via inspecties en op basis van meldingen van de bewoners voor dat het reguliere onderhoud gebeurt. In de huurcontracten zijn met elke bewoner afspraken vastgelegd wat zij ordentelijk behoren te onderhouden: de huurder zorgt voor regulier onderhoud van de begane grond van de molen, de hekken en de schuren. Boven de begane grond is het onderhoud voor de stichting.
- Nu de restauratie van de molens van het Schermer Molencomplex is voltooid, wil de Stichting de waterbouwkundige werken realiseren die noodzakelijk zijn om de gerestaureerde maalvaardige molens weer – zo veel als mogelijk – als één samenhangend geheel te laten functioneren. Een herbouw van bovenmolen F met schepblad bij het complex van de Museummolen zou hierin kunnen passen.
- We streven naar het behoud en de reconstructie van het bemalingssysteem, inclusief de viertraps bemaling ten noorden van de Noordervaart.

- De Stichting zal de reconstructie van de waterbouwkundige infrastructuur bij Molengroep Noorderring waar mogelijk bevorderen en ondersteunen. Een daadwerkelijke realisatie valt niet binnen onze doelstellingen.
- We willen de molens met grote regelmaat laten draaien en malen.
- We willen, in samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier, alle molens beschikbaar stellen voor noodbemaling en rondmalen.
- De Stichting wil een bijdrage leveren aan de instandhouding en het herstel van het unieke open polderlandschap en de bestaande historische waterbouwkundige infrastructuur en daartoe regelmatig overleg voeren met belanghebbende partijen.
- We zijn gesprekspartner voor initiatieven van derden om op termijn molens te herbouwen in de Schermer.
- We maken ons sterk voor het behouden en conserveren van de oude molenerven.
- We nemen deel aan het netwerk van relevante molenorganisaties.
- Het molenbezit van de stichting wordt tegen herbouwwaarde verzekerd tenminste tegen de risico's van brand- en stormschade. Ditzelfde geldt voor de molenshuur bij de korenmolen De Otter alsmede de woningen Noordschermerdijk 2 en 3. Wij zetten ons actief in om schade zoveel mogelijk preventief te voorkomen.

4.3 Personeel, vrijwilligers, molenaars en vrienden

- Vijf dagen per week is een molenaar-beheerder, in dienst van de Stichting, aanwezig in de Museummolen.
- Baliemedewerk(st)ers, schoonma(a)k(st)ers, onderhoudsmedewerkers en vrijwillige molenaars kunnen aanspraak maken op een vrijwilligersvergoeding, conform de geldende regelgeving. Bestuursleden genieten geen bezoldiging.
- Bij ontstentenis van een beroepsmolenaar op een molen benoemt SMS één of meer vrijwillige molenaars. In een molenaarsovereenkomst worden met de vrijwillige molenaar afspraken vastgelegd over draaien, malen en onderhoud.
- We vinden het belangrijk te kunnen bouwen op een stabiel, goed draaiend en betrokken vrijwilligersbestand voor exploitatie en onderhoud van de Museummolen.
- In 2019 maken we samen met de vrijwilligers een handboek met daarin onder andere functieomschrijvingen, procedures, taken & verantwoordelijkheden en communicatie.
- Bij de start van het museumseizoen bespreekt de molenaar-beheerder samen met de vrijwilligers de taken voor het komende seizoen. Bij de jaarafsluiting wordt het afgelopen jaar geëvalueerd.
- We streven ernaar elke molen te laten bewonen door een bewoner die ook molenaar is.
- Veiligheid op de molen is een aandachtspunt voor het bestuur. We voorzien in de benodigde middelen voor de veiligheid van de molenaars. De verantwoordelijkheid voor de toepassing daarvan ligt bij de molenaars zelf.
- We hechten belang aan een goede relatie tussen het (dagelijks) bestuur en de vrijwilligers, de molenaars, de instandhoudingscommissie en de bewoners. Alle doelgroepen hebben een vast aanspreekpunt binnen het bestuur.
- Het bestuur stuurt regelmatig een nieuwsbrief naar genoemde betrokkenen.
- We willen het aantal vrienden van de SMS jaarlijks met 25 laten groeien en als bestuur de relatie met de vrienden intensiveren.

- De stichting wil graag jongeren enthousiasmeren voor het molenaarsvak. Samen met de Molenfederatie Noord-Holland wil we daar ideeën voor uitwerken.
- Het bestuur neemt deel in de redactie van de Molenpost. Alle Vrienden van de SMS ontvangen de Molenpost.
- Voor personeel en vrijwilligers wordt de Fair Practise Code nagestreefd. Vergoedingen zijn eerlijk, transparant en na te lezen in het jaarverslag. Verder is er aandacht voor een veilige werkplek, bescherming tegen arbeidsrisico's en zijn personeelsleden en vrijwilligers verzekerd gedurende haar werkzaamheden voor de stichting. Tijdens evaluatiegesprekken komt de fair practise code ook aan de orde. Ook de ontwikkeling van de medewerker/vrijwilliger is onderdeel van gesprek en kan een vervolg hebben in opleidingen/curcussen ter uitbreiding van de aanwezige kennis en ervaring.

4.4 Molenbiotoop

Voor onze molens vormt de molenbiotoop de gehele omgeving van de molen, voor zover die omgeving van invloed is op het functioneren van de molen als maalwerktuig. Concreet gaat het hierbij om de toe- en afvoer van water en de toe- en afvoer van wind. Gezien de aard van het open landschap en de unieke verkavelings- en bemalingsstructuur ziet de stichting de Schermer als één samenhangende biotoop.

De grootste bedreiging voor de molens ligt in de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van het gebied. Het zwaartepunt bij het beheer van de molens zal zich, mede in het licht van het nieuwe rijksmonumentenbeleid, meer verplaatsen naar het beheer van de molenomgeving. De overheid stelt in het nieuwe rijksmonumentenbeleid dat het zwaartepunt in de rijksmonumentenzorg is verschoven van de zorg voor individuele gebouwen naar die voor cultuurlandschappen, waarvan gebouwen deel uitmaken.

Voor SMS brengt dit mee dat de inspanningen zich vooral richten op de instandhouding en het herstel van het unieke open polderlandschap en de historische waterbouwkundige infrastructuur van de droogmakerij Schermer. We zullen de ruimtelijke ontwikkeling in de Schermer kritisch volgen. In dat kader hechten we grote waarde aan regelmatig overleg met belanghebbende partijen als de gemeente Alkmaar, Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands-Noorderkwartier, Landschap Noord-Holland, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, LTO, belangenorganisaties en omwonenden.

De inspanningen van de Stichting zijn gericht op een maximale windvang en –afvoer rondom de molens. In het bijzonder worden bouw- en planactiviteiten in en nabij de molenbiotoop nauwlettend gevolgd en beoordeeld conform de uitgangspunten opgenomen in de *Handleiding Molenbiotoop* van De Hollandsche Molen.

Daarnaast zijn de inspanningen van de stichting gericht op de mogelijkheden van een maximale aan- en afvoer van water. In het bijzonder worden activiteiten die de aan- en afvoer van water naar de molens verstoren of beperken nauwlettend beoordeeld en gevolgd.

5. Structuur

5.1 Fusie van twee stichtingen

De Schermer Molens Stichting is op 1 januari 2014 ontstaan uit de Stichting Museummolen en Stichting Schermer Molens. De nieuwe stichting heeft als doel het waardevolle culturele erfgoed van de Schermer, waaronder het Schermer Molencomplex, te behouden en waar mogelijk te restaureren en de Museummolen in Schermerhorn te exploiteren.

De Stichting Museummolen werd in 1968 opgericht met het doel de middelste van de drie poldermolens bij Schermerhorn als museum te exploiteren. De afgelopen 45 jaar kwamen er meer dan anderhalf miljoen bezoekers.

Bij de start van de Stichting Schermer Molens in 1964 werden door het Waterschap De Schermeer elf resterende watermolens aan de Stichting overgedragen. De gemeente Oterleek bracht later ook korenmolen De Otter in. In het jaar 2000 verwierf de Stichting van de provincie Noord-Holland de drie strijkmolens bij Rustenburg.

De stichting zet zich al meer dan 50 jaar in voor de instandhouding van dit Schermer Molencomplex. De Stichting wordt daarbij gesteund door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), onderdeel van het ministerie van Cultuur. Die samenwerking leidde in 1990 tot een herstelplan dat beoogde het restant van het Schermer Molencomplex weer tot een functionerend bemalingssysteem te restaureren.

In 2002 stelde de provincie Noord-Holland uit Rijksgelden een bedrag van 1.588.200 euro beschikbaar voor de restauratie van de elf watermolens van het voormalige Waterschap de Schermeer. De Stichting VSB-fonds werd bereid gevonden om het eigen aandeel van de Stichting in de restauratiekosten tot een bedrag van 680.600 euro voor haar rekening te nemen. In het jaar 2008 werd dit grootste restauratieproject uit de geschiedenis tot een goed einde gebracht. Alle elf molens zijn weer draai- en maalvaardig.

5.2 Het bestuur en de Raad van Toezicht

De Schermer Molens Stichting heeft een bestuur bestaande uit minimaal vijf leden en een Raad van Toezicht. De leden (situatie 2021) staan vermeld op onze website.

Er zijn toegewezen taken voor de bestuurders, te weten;

- Voorzitter, algemene zaken
- Penningmeester, financiële zaken
- Secretaris, externe contacten
- Algemeen bestuurslid, contacten museummolen en bewoners
- Algemeen bestuurslid marketing en communicatie
- Algemeen bestuurslid educatie

5.3 Commissies

Overall waar zich activiteiten velden aandienen die bij uitstek door een aparte commissie kunnen worden uitgevoerd, wordt die mogelijkheid aangegrepen temeer daar dit een probaat instrument kan zijn meer mensen/vrijwilligers bij het besturen van en werken in de stichting te betrekken.

Momenteel heeft SMS één commissie: de instandhoudingscommissie (IHC). De IHC bestaat grotendeels uit ter zake deskundige molenaars, waaronder de molenaars-beheerders van de Museummolen, aangevuld met technisch en financieel deskundige vrijwilligers. Eén van de bestuursleden, meestal de penningmeester, neemt deel aan de overleggen van de IHC.

De IHC stimuleert molenaars om met molens te malen/draaien waarin geen molenaar woont en onderhoud aan deze molen te plegen. De IHC maakt afspraken met het Hoogheemraadschap over de inzet van de molens voor noodbemaling, etc. De IHC adviseert het dagelijks bestuur gevraagd en ongevraagd.

5.4 De Museummolen

De museumstatus is essentieel voor onze publieksfunctie. Zonder museumstatus kunnen mensen geen gebruik maken van de Museumjaarkaart. De museumvereniging stelt eisen aan deze status. De collectie van de Museummolen is bescheiden van omvang en het collectiebeheersysteem heeft actualisering. Ook moeten de procedures voor de registratie en omgang met de collectie opnieuw vastgesteld worden en in de organisatie worden doorgevoerd. Bij dit alles wordt kritisch gekeken naar de verhouding tussen kosten en baten van het overeind houden van deze status. Het behouden van de museumstatus heeft nadrukkelijk de aandacht van het bestuur.

We onderzoeken de mogelijkheid intensiever gebruik te maken van het bezoekerscentrum bij de molen, bijvoorbeeld door deze te verhuren. Dit is een middel om extra inkomsten te generen op een aantrekkelijke, authentieke locatie. Verhuur mag de recreatieve functie van de molen niet in de weg staan.

5.5 Vrijwilligers Museummolen

Klantgerichtheid en dienstverlening zijn basisvoorwaarden zijn om in de huidige markt de Museummolen succesvol te kunnen exploiteren. Op dit punt zijn we met verbeteringen bezig. In het voorjaar van 2019 bespreken we een draaiboek met de vrijwilligers. Op basis van het jaarboek kunnen jaarlijks afspraken met de vrijwilligers worden gemaakt en een taakverdeling worden opgesteld, waardoor iedereen zich betrokken voelt bij de molen en optimaal zijn of haar steentje bij kan dragen. De afspraken met de individuele vrijwilliger worden vastgelegd in een vrijwilligerscontract, waarvoor in het voorjaar 2019 een modelovereenkomst wordt gemaakt. Samen met andere organisaties, zoals de Molenfederatie NH en de samenwerkende musea Noord-Kennemerland willen we de vrijwilligers zich verder laten ontwikkelen, bijvoorbeeld door cursussen of uitwisseling.

De werving van vrijwilligers vraagt continu aandacht. We benutten periodiek nieuwe media, adverteren en organiseren jaarlijks een vrijwilligersdag. De SMS wil vrijwilligers maximaal inzetten op aanwezige kwaliteiten, of dat nu als gastvrouw/-heer is, in de communicatie, de instandhouding, aanwezigheid bij interne of externe evenementen, het opzetten van een

horecafunctie of het trekken van een project is. We gaan uit van behoeften en kwaliteiten bij kandidaten om te verkennen wie waar in de brede organisatie van betekenis kan zijn. Het bestuur wil samen met de beheerder-molenaar(s) bijeenkomsten blijven organiseren voor de vrijwilligers, waarin gezamenlijk de koers uitgezet wordt.

Beheerder-molenaars Fred Oudejans en Mats Faber zijn verantwoordelijk voor het reilen en zeilen op de Museummolen en zorgen voor de directe aansturing van de vrijwilligers.

Diversiteit en inclusie

Molens en molenaars behoren tot een oer-Hollandse traditie en daarmee tot ons materieel en immaterieel erfgoed. Deze traditie mag zich in een enorme internationale belangstelling verheugen vanuit buurlanden als Duitsland en België, via Frankrijk en Spanje tot China, Korea en Japan. Het beroep molenaar is zelfs aangewezen als Unesco immaterieel werelderfgoed. Het uitdragen van dit erfgoed vraagt om medewerkers die enthousiast en betrokken zijn, die kennis van zaken hebben en dit willen uitdragen en die elk vanuit hun eigen achtergrond een professionele bijdrage kunnen leveren aan het bezoekerscentrum en de Museummolen.

Diversiteit en inclusie bij het werven van medewerkers, vrijwilligers, bestuursleden en molenaars is van belang omdat:

- De diversiteit komt vanzelf naar ons toe. De wereld verandert steeds sneller en de globalisering neemt toe. Wij hebben mensen uit alle disciplines nodig om hier goed op in te kunnen spelen.
- Het is socialer en eerlijker: onze Museummolen staat open voor iedereen.
- Als de groep waarbinnen we zoeken groter is, hebben we een grotere kans om de mensen te vinden die we zoeken. Het draagt bij aan het werven van kwaliteit en talenten.
- Meer inzichten, invalshoeken en netwerken levert een hogere kwaliteit van ons product en onze uitstraling op.

Museum open u

De uitgevoerde scan 'Museum open u' schenkt aandacht aan de toegankelijkheid van het ontvangstcentrum en de molen.

Het ontvangstcentrum is toegankelijk voor bezoekers in een rolstoel. Het molenerf is ook toegankelijk, maar de bestrating is plaatselijk ongelijk. De molen zelf is, vanwege de aard van het object, niet rolstoeltoegankelijk. Wij vermelden dit op onze website.

In het bezoekerscentrum zijn mindervalide toiletten aanwezig. Ook is er een verschooningstafel voor onze jongste gasten aanwezig.

Voor mensen met gehoorproblemen is de film in verschillende talen te bekijken in combinatie met de informatiefolder. Drukwerk en informatieborden zijn voorzien van een duidelijk lettertype voor slechtzienden.

Nabij het museum is voldoende parkeergelegenheid. De bezoeker moet vervolgens over een authentieke smalle brug naar het ontvangstcentrum. De ingang is voorzien van verlichting en handvaten voor mensen die slecht ter been zijn.

Verbeterpunten:

- De balie is momenteel te hoog voor bezoekers in een rolstoel.
- De bestrating is onregelmatig en plaatselijk aan onderhoud toe.
- De drempel van de veldschuur is te hoog voor rolstoelgebruik.
- De faciliteiten voor slechtzienden zijn onvoldoende.

Bij de jaarlijkse werkzaamheden aan het complex gaan wij de toegankelijkheid verbeteren zodat ons museum toegankelijk wordt voor zoveel mogelijk bezoekers.

Scan diversiteit en inclusie

De scan diversiteit en inclusie schenkt aandacht aan het personeels- en vrijwilligersbeleid. De Museummolen staat open voor iedereen: we maken geen onderscheid naar cultuur, geloof of afkomst. Elke vrijwilliger krijgt een gedegen opleiding waarbinnen diversiteit en inclusie van toegevoegde waarde is: iedereen brengt verschillende ideeën mee waarmee we onze dienstverlening kunnen verbeteren.

De verhouding man/vrouw is zowel bij de bestuursleden als bij de gastheren/dames evenredig verdeeld. Ook bieden we plaats voor mensen met een beperking tot de arbeidsmarkt of met een migratieachtergrond. In de molenschuur van korenmolen De Otter bij Oterleek werken mensen met een beperking in dienst van Fermento. In de Museummolen werken vooral vrijwilligers afkomstig uit de regio, hier wonen bijvoorbeeld weinig mensen met een migratieachtergrond. Het is onze belangrijkste zorg dat iedereen zich veilig voelt binnen de organisatie. We maken geen onderscheid naar cultuur, religie en afkomst bij het werven van nieuwe vrijwilligers.

De bezoekers van de museummolen komen uit alle werelddelen: we zien elke cultuur binnenkomen. Dat is leerzaam en verbreedt onze horizon.

De organisatie staat open voor diversiteit en diversiteit is geïntegreerd in het beleid en de uitvoering van onze organisatie. Wij zien en erkennen de uniciteit van elke medewerker stimuleren de mensen om zichzelf te zijn. De medewerkers en vrijwilligers worden betrokken bij het maken van keuzes en beslissingen. Zo krijgen we een zo divers mogelijke input om optimale besluiten te kunnen nemen. Diversiteit in het aangeboden programma wordt ook gezocht om een zo breed mogelijk publiek aan te trekken.

5.6 Vrijwillige molenaars

De vrijwillige molenaars vormen 'de koningspil in het raderwerk' van de Schermer Molens Stichting. Hun inzet en enthousiasme vormen één van de belangrijkste waarborgen voor een gezonde molenorganisatie. Het bestuur is buitengewoon ingenomen met de bijdrage van de vrijwillige molenaars en ziet hen als de belangrijkste partners.

Voor de SMS is uitgangspunt dat de molens worden gehuurd, bediend en bewoond door gediplomeerde vrijwillige molenaars, waarbij in de daartoe met hen aangegane huurovereenkomst en molenaarsovereenkomst afspraken over draaien, malen, wonen en onderhoud worden vastgelegd.

In geval de vrijwillige molenaar komt te overlijden of de molen verlaat en diens partner in de molen wenst te blijven wonen, krijgt een door SMS daartoe gerechtigde vrijwillige molenaar toegang tot de molen om deze te laten draaien of malen en onderhoud te verrichten.

De vrijwillige (aankomende) molenaars zijn lid van het Gilde van Vrijwillige molenaars en/of het Gild Fryske Mounders.

Voor diversiteit en inclusiviteit hanteren wij dezelfde uitgangspunten als hierboven bij onze vrijwilligers is omschreven.

Het is belangrijk dat het bestuur en de vrijwillige molenaars elkaar over en weer regelmatig informeren over belangrijke onderwerpen en gezamenlijk over de molens, het draaien en het malen van gedachten te wisselen. Er worden met de vrijwillige molenaars werkafspraken gemaakt over bij voorbeeld de organisatie van maaldagen, evenementen, noodbemaling, de inzet voor niet alleen de eigen molen en het werven van vrijwillige molenaars.

5.7 Vrienden

Een belangrijk intern samenwerkingsverband wordt gevormd door de Vrienden van de stichting. Een grote en dynamische groep vrienden is een noodzakelijke voorwaarde voor de stichting. Naarmate SMS namens meer vrienden kan spreken, wordt haar boodschap meer serieus genomen. Het aantal vrienden is de afgelopen jaren stabiel gebleven, terwijl uitbreiding wenselijk is. Het voortbestaan van het Molencomplex is niet alleen van gemeentelijk belang, maar ook van provinciaal of zelfs nationaal belang. Nieuwe vrienden moeten wij niet alleen in de directe omgeving zoeken, maar ook ver daarbuiten verwerven.

Om de rijksmonumentale waarde van het molencomplex tot uitdrukking te brengen, moeten de communicatie-uitingen van de stichting zich meer richten op het bereiken van nieuwe vrienden.

Het bestuur wil de band met de vrienden goed onderhouden en hen één keer per jaar uitnodigen voor een relevante bijeenkomst.

5.8 Bewoners van de molens

Naast de vrijwillige molenaars en hun gezinnen kent SMS ook verschillende andere bewoners/huurders. Zij wonen in één van de molens en in de twee woonhuizen op het terrein van korenmolen De Otter.

Het streven is bij vertrek of overlijden van een niet-molenaar op een molen deze op te laten volgen door een gediplomeerde molenaar (en zijn of haar gezin).

Zo veel als mogelijk streeft de stichting naar vernieuwing van de huurderscontracten. Bewoners moeten in ieder geval de vrijwillige molenaars toegang verschaffen op dagen dat de stichting bepaalt dat gedraaid moet worden.

6. Communicatie, PR & Marketing

Zorgvuldige communicatie vanuit de Stichting naar alle betrokken partijen is een basisvoorwaarde voor een gezond voortbestaan. In het dagelijks bestuur is één van de bestuurders belast met de functie PR en communicatie. Deze bestuurder laat jaarlijks een communicatieplan door het bestuur vaststellen.

Doelstelling van het communicatiebeleid is het verkrijgen van draagvlak voor de Stichting en haar molens. De communicatie is zowel gericht op de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van de Museummolen als op de instroom van legaten, schenkingen en periodieke giften te vergroten. Onderdeel van het communicatieplan is de interne communicatie met vrijwilligers, (vrijwillige) molenaars, bewoners, vrienden en Raad van Toezicht en de communicatie met onze formele – al dan niet financiële – partners.

De marketingaanpak is erop gericht om de molens in de polder de Schermer nadrukkelijk op de kaart te zetten met als doel:

- Het unieke verhaal van de molens en de droogmakerij levend houden en uitdragen;
- Voldoende draagvlak en inkomsten genereren voor de financiering van het behoud van de molens;
- Een positieve beeldvorming creëren rond de Schermer molens en de droogmakerij.

Om onze marketingmogelijkheden te vergroten onderzoeken wij de mogelijkheden om aan te sluiten bij bredere verbanden zoals Alkmaar Marketing, Laag-Holland en Holland boven Amsterdam.

De pijlers waarop ons communicatiebeleid steunt zijn:

- De basiscommunicatiemiddelen op orde brengen (vernieuwde website in meerdere talen, film in meerdere talen, Facebook/Instagram, Molenpost voor vrienden, interne nieuwsbrief, persberichten);
- Meeliften op bestaande marketingmogelijkheden zowel op papier als digitaal.
- Samenwerken met regionale ondernemers, cultureel erfgoed- en marketingorganisaties en overheid;
- Activatie in de vorm evenementen, PR en interactie in en rondom de Museummolen en meedoen aan regionale activiteiten. Hiervoor stellen we een toolkit samen en vragen vrijwilligers samen met het bestuur acte de presence te geven;
- Klantgerichtheid en gastvrijheid op de molen(s);
- Vertel het verhaal van de molens en de polder:
 - *Watermanagement avant la lettre: hoe Nederlanders vier eeuwen geleden op zeer innovatieve wijze de strijd aangingen met het water en land creëerden uit water. En daar ook nu nog internationaal beroemd om zijn.*
 - *Leven en werken in een molen: het leven van de molenaar door de eeuwen heen;*
 - *Hoe zorg je voor 400 jaar oud cultureel erfgoed?*
 - *Wie namen het initiatief en zorgden voor de financiering van de inpoldering van de Schermer?*

7. Samenwerkingsverbanden

7.1 Algemeen

Basisvoorwaarde voor het goed functioneren van de stichting is dat wordt samengewerkt met alle betrokken interne en externe partners en dat het contactenpatroon met relaties gericht en intensief wordt onderhouden. Veel van wat in de afgelopen jaren is bereikt, is het resultaat van specifieke en constructieve samenwerking met een andere partij of partner.

7.2 Partners

Een goede toegang tot betrokken overheden, zoals gemeente Alkmaar, de provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, is voor SMS essentieel. Daarom wordt blijvend veel tijd en aandacht besteed om deze toegang voor beide partijen zo plezierig en effectief mogelijk te doen zijn.

De samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is een basisvoorwaarde voor het kunnen functioneren van SMS en de maalvaardige molens. Zeker nu het accent van de beoogde projecten steeds meer op de waterbouwkundige infrastructuur komt te liggen, moet intensief met het HHNK worden overlegd en samengewerkt om de noodzakelijke steun te krijgen. Ons uitgangspunt is dat onze molens voor noodbemaling, waterberging en het rondmalen van het polderwater kunnen worden ingezet.

Het biotoopproject Strijkmolens is een gezamenlijk project van Landschap Noord-Holland en SMS. Het illustreert op treffende wijze hoe onlosmakelijk molens zijn verbonden met het landschap. Zonder molens geen landschap en zonder landschap geen molens. Wij staan positief tegenover samenwerking met Landschap Noord-Holland in eventuele andere toekomstige projecten waarin beide partners hun geëigende rol kunnen spelen. Het continueren van de samenwerking met Landschap Noord-Holland sluit ook aan bij de modernisering monumentenzorg, waarbij het cultuurlandschap waarin onze molens staan een belangrijk uitgangspunt is.

De samenwerking met de Raphaëlstichting in het kader van het zorgwerkproject De Otter geeft een bijzondere invulling aan deze molen nabij Oterleek.

7.3 Sponsors en fondsen

Wij zijn onze sponsors zeer erkentelijk voor de financiële steun die wij gedurende de afgelopen jaren hebben mogen ontvangen. Omdat deze steun voor SMS van levensbelang is voor het voortbestaan van ons cultureel erfgoed hecht SMS zeer aan continuering van deze financiële steun.

In de loop der jaren zijn goede relaties opgebouwd met instanties die ons helpen met het onderhoud en de restauraties van de molens zoals de gemeente Alkmaar, provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de Van Toorn Scholten Stichting, het Molenfonds en het Prins Bernhard Cultuurfonds. Wij waarderen de trouwe bijdrage van deze partners en streven naar een goede en gezonde relatie met onze partners.

De Schermer Molens Stichting onderhoud actief een netwerk met relevante fondsen, overheden en bedrijven. Daarnaast onderzoeken we of we specifieke groepen mensen of bedrijven aan ons kunnen binden. Om binding voor deze groep aantrekkelijk te maken, wordt jaarlijks een passend evenement georganiseerd en worden projecten aangeboden ter ondersteuning.

7.4 Bewoners Schermer (en de Eilandspolder)

Voor de bewoners van de Schermer vormen de molens een vertrouwd beeld. Samen met de kerken, de stolpen en de raadhuisjes vormen de molens het waardevolle erfgoed in het buitengebied van de gemeente Alkmaar.

De betrokkenheid van de bewoners bij haar molens vinden wij belangrijk en behoeft continu aandacht. Daarom doen wij mee aan bijvoorbeeld de Schermer Maaldag, FLOOR in Schermerhorn, nationale Monumentendagen, de Leeghwaterdagen en het Midwinterfeest in De Rijk. Meedoen aan deze activiteiten levert draagvlak, betrokkenheid en bekendheid onder de bewoners in de omgeving.

Bestuur en molenaar-beheerder ontvangen vertegenwoordigers van partijen die betrokken zijn bij het realiseren van het sloepennetwerk, met een steiger vlakbij de Museummolen Schermerhorn (2018)

7.5 Bedrijfsleven

De relatie met het bedrijfsleven, met name molenmakers en aannemers, verdient blijvend aandacht. De onderlinge afhankelijkheid is zo groot dat een goede verstandhouding vereist is. Onverlet deze goede verstandhouding betracht SMS zakelijkheid naar haar leveranciers, onder meer met een formele offerteprocedure.

Daarbij helpt de relatie met Van Reeuwijk Bouwmeester, die ons ondersteund op technisch gebied en veel ingangen en kennis heeft voor wat betreft procedures, aanbestedingen en subsidies.

7.6 Molenorganisaties

Voor de stichting is het contact met de Vereniging de Hollandsche Molen en Molenfederatie Noord-Holland buitengewoon belangrijk. Wij zijn ons bewust dat inzake veel molenkwesties alleen in gezamenlijkheid resultaat kan worden geboekt. Structurele samenwerking met andere molenstichtingen in Noord-Holland wordt, anders dan via de Molenfederatie, niet actief nagestreefd. Wel is samenwerking en uitwisseling op onderdeel mogelijk, zoals bijvoorbeeld activiteiten voor vrijwilligers en uitwisseling van deskundigheid.

8. Financiële middelen

8.1 Algemeen

De Schermer Molens Stichting kent anno 2019 een gezonde financiële situatie. Mede met behulp van sponsors en fondsen zijn wij in staat te voorzien in het jaarlijks onderhoud van de molens en grote restauratieprojecten uit te voeren. Ook de Museummolen kent een goede financiële basis met een gestaag toenemende omzet.

8.2 Vermogen

Het streven is erop gericht een buffervermogen (lees: calamiteitenreserve) van minimaal € 25.000 (prijspeil 1 januari 2019) per molen te handhaven en deze jaarlijks te indexeren op basis van de prijsontwikkeling. Het bedrag van € 25.000 per molen is gelijk aan 2,5% van de geschatte herbouwkosten van een molen en is aan te wenden om de kosten van een calamiteit op te vangen, waaronder die van spil- en roedebreuk, verzakking en dergelijke.

Naast de calamiteitenreserve kan de stichting andere bestemmingsreserves vormen. Bestaande bestemmingsreserves zijn die voor groot onderhoud van de woningen (niet alleen molens) en die voor verbetering van de molenbiotoop, meer specifiek het realiseren van maalcircuits.

Schenken, nalatenschappen, en dergelijke worden in principe aan het buffervermogen toegevoegd, tenzij de schenker anders heeft bepaald.

Een exploitatie-overschot wordt geboekt ten gunste van het vrij besteedbaar kapitaal, maar kan ook door het bestuur worden toegevoegd aan een bestemde reservering. Een exploitatietekort wordt geboekt ten laste van de vrij besteedbare reserves. Een dan nog resterend tekort wordt ten laste van het buffervermogen gebracht.

8.3 Inkomsten en Uitgaven

Jaarlijks legt het bestuur aan de Raad van Toezicht een sluitende begroting voorgelegd. De begroting wordt sluitend gemaakt door de uitgaven van de instandhoudingskosten overeenkomstig te verminderen of te verhogen, danwel aanwending van bestemmingsreserves.

Uit de inkomsten van de verhuur van de woongedeelten van de molens, wordt de bestemde reserve 'Onderhoudfonds woongedeelten molens' gevormd. Jaarlijks wordt aan dit fonds een bedrag worden toegevoegd van € 7.500.

8.4 Externe financiering

Het is de SMS door de jaren heen telkens gelukt om fondsen te werven voor specifieke projecten. Voorbeelden zijn de renovatie van de potroeden van Korenmolen De Otter (2016–2017), de integrale restauratie van de molens van het Schermer molencomplex, inclusief de voorsloten bij de Poldermolens D en E, het rietdekken van Strijkmolen I en het maalvaardig maken van Strijkmolen K (aangevangen december 2018).

De fondsenwerving is gebaseerd op bestaande contacten en deze moeten gekoesterd worden. Tegelijk vraagt ook de fondsenwerving om modernisering en verbreding.

Het beheer en de instandhouding van de molens wordt financieel mogelijk gemaakt door de overheidssubsidies en de bijdrage van (regionale) fondsen. Financiële doelstelling is om het beheer en onderhoud te dekken uit de opbrengsten van de SIM-subsidie (50%), gemeentelijke en provinciale subsidie en bijdragen uit de (regionale) fondsen.

De regionale fondsen richten zich specifiek op het behoud en in stand houden van cultureel erfgoed in deze regio. Voorbeelden hiervan zijn: het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Van Toorn Scholten Stichting. Wij willen deze fondsen sterker verbinden aan de SMS, door zorgvuldig te handelen, goed te verantwoorden, regelmatig contact te onderhouden en de partijen uit de nodigen voor relevante activiteiten op de molen.

In 2019 beginnen wij met het verantwoorden van restauratieprojecten met het vastleggen van de restauratie in een beeldverslag.

Bij de financiering van onderhoud en restauratie willen meer gebruik maken van grote fondsen en het bedrijfsleven. We willen het geïnteresseerde bedrijven aantrekkelijk maken bij te dragen aan het cultureel erfgoed, daarbij kijken we nadrukkelijk naar het bedrijfsleven in en rond Alkmaar dat een relatie heeft met de molens en de polder. We zetten het unieke karakter van de Schermer voorop en proberen te interesseren om zich te verbinden aan de Schermer.

Naast fondsenwerving, willen we ook specifieke sponsors werven. Bij fondsenwerving is sprake van een fonds met een formele doelstelling en criteria voor toekenning. Bij een sponsor zoeken we een persoon, instantie of bedrijf dat zich wil verbinden aan de SMS. De sponsor kan bijvoorbeeld een specifiek project ondersteunen. Wij maken een programma van specifieke projecten voor de komende vier jaar, waar sponsors op kunnen intekenen.

8.5. Verantwoording

Het bestuur van de stichting legt jaarlijks een financiële verantwoording af in een jaarrekening vast. Raad van Toezicht moet de jaarrekening goedkeuring. De jaarrekening wordt openbaar gemaakt via onze website www.museummolen.nl.

Uitreiking restauratiebijdrage Rijkserfgoed door Provincie Noord-Holland (2019) voor Poldermolen D

Bijlage 1. De molens van de Schermer Molens Stichting

De Otter, Noordschermerdijk 1 Oterleek
Korenmolen, Grondzeiler, Achtkante buitenkruier
Gebouwd in 1900
Rijksmonument 330977
Maalvaardig
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=691>

Strijkmolen I, Noordschermerdijk 15, Rustenburg
Boezemmolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
Gebouwd in 1864
Rijksmonument 531078
Draaivaardig
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=702>

Strijkmolen K, Noordschermerdijk 14, Rustenburg
Boezemmolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
Gebouwd in 1627
Rijksmonument 531077
Maalvaardig (in circuit)
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=703>

Strijkmolen L, Noordschermerdijk 13, Rustenburg
Boezemmolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
Gebouwd in 1627, herbouwd in 1958
Rijksmonument 531075
Draaivaardig
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=704>

Bovenmolen E, Molendijk 6, Schermerhorn
Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
Gebouwd in 1633-1636
Rijksmonument 33101
Maalvaardig, kan nog worden ingezet voor de waterhuishouding
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=710>

Bovenmolen G, Molendijk 8, Schermerhorn
Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
Gebouwd in 1633, herbouwd in 1985
Rijksmonument 33102
Beperkt maalvaardig (geen aanvoer van water)
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=711>

Ondermolen C, Noordervaart 4, Schermerhorn
Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
Gebouwd in 1635
Rijksmonument 33107
Maalvaardig, kan nog worden ingezet voor de waterhuishouding
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=712>

Ondermolen D (Museummolen), Noordervaart 2, Schermerhorn
Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
Gebouwd in 1633
Rijksmonument 33105
Maalvaardig, kan nog worden ingezet voor de waterhuishouding
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=713>

Ondermolen K, Molendijk 10, Schermerhorn
 Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
 Gebouwd in 1633-1636
 Rijksmonument 33103
 Draaivaardig (geen aanvoer van water)
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=714>

Poldermolen O, Noordervaart 20, Schermerhorn
 Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
 Gebouwd in 1635
 Rijksmonument 33106
 Maalvaardig, kan nog worden ingezet voor de waterhuishouding
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=715>

Poldermolen D, Noordervaart 49, Stompetoren
 Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
 Gebouwd in 1635
 Rijksmonument 33095
 Maalvaardig (met nieuwe vijzel in 2020), kan nog worden ingezet voor de waterhuishouding
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=726>

Poldermolen E, Noordervaart 105, Stompetoren
 Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
 Gebouwd in 1634-1635
 Rijksmonument 33096
 Maalvaardig, kan nog worden ingezet voor de waterhuishouding
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=727>

Ondermolen O, Molenweg 12, Ursem
 Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
 Gebouwd in 1633, 1652, herbouwd in 1957
 Rijksmonument 33114
 Maalvaardig in circuit
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=733>

Poldermolen M, Zuidervaart 68, Zuidschermer
 Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
 Gebouwd in 1635
 Rijksmonument 33115
 Maalvaardig (echter geen afvoer van opgemalen water)
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=728>

Poldermolen K, Blokkerweg 3, Zuidschermer
 Poldermolen, Grondzeiler, Achtkante binnenkruier
 Gebouwd in 1635, 1645
 Rijksmonument 7085
 Maalvaardig in circuit
<https://www.molendatabase.nl/nederland/molen.php?nummer=760>